

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO W ZESPOLE SZKÓŁ W WÓLCIE PODLEŚNEJ NA LATA 2024/25 – 2026/2027

Tekst jednolity z dnia 10 września 2026 r.

1. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System ten określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy.

Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, umie samodzielnie wybrać szkołę ponadpodstawową, ma plany na przyszłość.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym aktem – to długotrwały proces stanowiący sekwencje decyzji podejmowanych przez wiele lat.
- Na wybór zawodu składają się: wiedza na temat własnych predyspozycji i umiejętności, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy.
- Preferencje edukacyjne i zawodowe są zależne od uwarunkowań wewnętrznych (cechy osobowości, temperament, zdolności) i zewnętrznych człowieka (doświadczenia, otoczenie społeczne).
- Szkoła podstawowa obok rodziny stanowi środowisko mające istotny wpływ na podejmowanie decyzji edukacyjnych uczniów.
- Działania w ramach WSDZ powinny być zaplanowane, spójne, prowadzone w sposób ciągły i systematyczny

2. Podstawy prawne

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole zawarte są w dokumentach:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986 - tekst jednolity) dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (z późniejszymi zmianami Dz.U. z 2023 r. poz. 900)
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tekst jednolity - Dz. U. 2023 poz. 1798).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. poz. 325) z późniejszymi zmianami

3. Cele WSDZ

Cele ogólne:

- Przygotowanie uczniów do dokonania świadomego i trafnego wyboru dalszej drogi edukacyjnej, a w przyszłości wyboru zawodu.
- Określenie predyspozycji, cech osobowości, temperamentu, zainteresowań, talentów, mocnych stron i umiejętności uczniów w aspekcie orientacji edukacyjnej i zawodowej.
- Uświadomienie rodzicom/ opiekunom prawnym jak wielkie znaczenie odgrywają w procesie przygotowania dziecka do wyboru jego przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- zna swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia);
- posiada informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne);
- rozwija swoje umiejętności i zainteresowania, wie jak się uczyć;
- rozwija umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne);
- prezentuje postawę szacunku do pracy;
- zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu;
- rozwija umiejętność podejmowania decyzji;
- jest otwarty i przygotowany na wyzwania współczesnego świata (gotowość do zmian);

Ponadto uczeń klasy ósmej:

- zna zasady systemu kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych;
- zna zasady rekrutacji i terminarz rekrutacyjny;
- zna źródła informacji edukacyjnych i zawodowych, ma dostęp do tych informacji.

Nauczyciele:

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu określać jego ścieżkę edukacyjną i zawodową;
- umożliwiają rozwój zainteresowań i zdolności uczniów;
- realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z zaleceniami;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w realizowanie doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- znają ofertę szkół ponadpodstawowych i zasady oraz terminarz rekrutacji (dotyczy rodziców uczniów klas ósmych);
- angażują się w pracę doradcą szkoły (np. prezentują swoje zawody i zakłady pracy);
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

4. Realizatorzy i uczestnicy:

- WSDZ realizowany będzie przez społeczność szkolną: dyrekcję szkoły, nauczycieli i wychowawców, specjalistów, dzieci przedszkolne, uczniów klas 1 – 8 i rodziców uczniów. Szkoła będzie w tym zakresie współpracowała z instytucjami i organizacjami wspierającymi jej pracę (m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ochotniczym Hufcem Pracy, Wojewódzkim Urzędem Pracy, Powiatowym Urzędem Pracy, szkołami ponadpodstawowymi, zakładami pracy).
- Doradztwo zawodowe obejmuje spójne działania szkoły w zakresie pracy indywidualnej i grupowej z uczniami przy wsparciu i poradnictwie nauczycieli oraz zaangażowaniu rodziców. Działania mają charakter zaplanowany, systematyczny. Jest to zobowiązanie i wysiłek całej społeczności szkolnej, w której poszczególne grupy podejmują określone działania.
- Zakres zadań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej wychowania przedszkolnego i szkoły podstawowej.
- Nauczyciel realizujący zajęcia z doradztwa zawodowego w klasie VII i VIII opracowuje na każdy rok szkolny Program Realizacji Doradztwa Zawodowego we współpracy z innymi nauczycielami, w tym wychowawcami, psychologiem, pedagogiem oraz lokalnymi przedsiębiorcami oraz koordynuje jego realizację. Sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

- Wychowawcy na lekcjach wychowawczych wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego na konsultacje, prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej, uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.
- Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego.

5. TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

PRZEDSZKOLE

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej;
- 2.6 rozumie rolę technologii w życiu codziennym;
- 2.7 jest wprowadzane w rozumienie pracy człowieka w świecie cyfrowym;
- 2.8 odwiedza w ramach wizyt zawodoznawczych lokalne podmioty gospodarcze wykorzystujące nowoczesne technologie.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);

3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;

4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;

4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

KLASY I - III

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;

1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;

1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;

2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;

- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.7 zna pojęcie sztucznej inteligencji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Klasy IV-VI

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą;
- 2.6 rozumie pojęcie i znaczenie sztucznej inteligencji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

KLASY VII - VIII

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy
- 2.9 wskazuje wpływ sztucznej inteligencji (AI.) i automatyzacji na rynek pracy oraz transformację tradycyjnych zawodów;

2.10 zna różne formy zatrudnienia, w tym pracę zdalną, hybrydową oraz samozatrudnienie;

2.11 zna założenia Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) i zdobywania mikropoświadczeń.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, na wszystkich etapach edukacyjnych:

- **wychowanie przedszkolne – preorientacja zawodowa**
- **klasy I – VI – orientacja zawodowa**
- **VII – VIII - doradztwo zawodowe.**

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Realizację treści z zakresu doradztwa zawodowego w poszczególnych oddziałach przedszkolnych i klasach odznacza się w dziennikach zajęć:

Preorientacja zawodowa – PZ

Orientacja zawodowa – OZ

Doradztwo zawodowe – DZ

6. Zadania nauczycieli poszczególnych przedmiotów w odniesieniu do doradztwa zawodowego:

- Nauczyciele wychowania przedszkolnego poprzez zabawy tematyczne (np. we fryzjera, w szkołę, sklep, lekarza, policjanta, strażaka) przybliżają dzieciom specyfikę zawodów i wykonywane zadania. Organizują spotkania z rodzicami przedstawicielami zawodów i w ten sposób zapoznają z pracą rodziców i wybranymi zawodami. Uczą poszanowania wytworów pracy innych osób. Zapoznają z pojęciem pracy i jej znaczeniem w życiu człowieka. Wykorzystują tematykę zajęć organizowanych, zabawy dydaktyczne do zapoznawania dzieci z wybranymi zawodami i ich specyfiką, nazwami zawodów. Pomagają dzieciom poznać ich mocne i słabe strony, zapoznają z podstawami szkolnictwa w Polsce.
- Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przybliżają dzieciom wartość pracy w życiu człowieka. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych. Wspierają uczniów w poznawaniu siebie – swoich zdolności, uzdolnień, mocnych i słabych stron. Zapoznają uczniów z etapami kształcenia w Polsce. Uczą dzieci jak się skutecznie uczyć.
- Nauczyciel zajęć komputerowych prowadzi naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych, pomaga uczniom klas ósmych w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji szkół ponadpodstawowych, wyjaśnia organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczy komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentuje sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdraża do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazuje sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.
- Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

- Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.
- Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkudzaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.
- Nauczyciele przyrody omawiają stan zdrowia i choroby człowieka, nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.
- Nauczyciele historii i wos informują uczniów o siedzibie władz lokalnych oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.
- Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.
- Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
- Nauczyciele religii przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową, pomagają stworzyć uczniom ich własne systemy wartości. Pomagają poznać siebie, przyjąć odpowiedzialność za siebie. Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka. Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.
- Nauczyciel muzyki zapoznaje uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazuje wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczy gry na instrumentach.
- Nauczyciel plastyki zapoznaje z zawodami z dziedziny kultury. Uczy korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

- Nauczyciel techniki opisuje funkcje urządzeń technicznych, omawia kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczy posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.
- Nauczyciel bibliotekarz udostępnia czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępnia ulotki o szkołach.
- Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.
- Pedagog szkolny/pedagog specjalny prowadzący zajęcia z uczniami związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

7. Formy i metody pracy doradczej:

Formy adresowane do uczniów:

- Diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, rozmów, ankiet
- Indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) – w przypadku zgłaszanych potrzeb
- Warsztaty grupowe - pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej
- Zajęcia grupowe - nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwycięzania stresu
- Koła zainteresowań
- Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze
- Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- Tablica „DORADZTWO ZAWODOWE” z informacjami na temat rekrutacji i ofercie edukacyjnej na terenie powiatu
- Działanie Szkolnego Koła Wolontariatu, samorządu szkolnego
- Organizowanie kącików zabaw sprzyjających podejmowaniu zabaw tematycznych
- Wykorzystywanie układanek i plansz dydaktycznych

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

- Zamieszczenie szerokiego wachlarza informacji, środków dydaktycznych do wykorzystania indywidualnie przez uczniów na stronie internetowej szkoły – PADLET
- Uczestnictwo w projekcie „Orientuj się” (rok szkolny 2024/25 -2025/26, 2026/27) realizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
- Wykorzystywanie krajowych i wojewódzkich prognoz zapotrzebowania na zawody (w tym Barometru Zawodów) przy planowaniu ścieżek edukacyjno – zawodowych uczniów
- Uwzględnianie wniosków z monitoringu karier absolwentów szkoły w procesie doradczym

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- Indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły
- Kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje z doradcą zawodowym
- Zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów
- Udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych
- Udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości) – strona na PADLECIE

Formy adresowane do nauczycieli:

- Udział w szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- Informacje, środki dydaktyczne na Padlecie do wykorzystania przez nauczycieli w pracy z uczniami
- Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą;
- Śledzenie losów absolwentów;
- Uczestnictwo w projekcie „Orientuj się” (rok szkolny 2024/25 -2025/26, 2026/27) realizowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych
- Spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy

- Współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Urzędem Pracy, Ochotniczym Hufcem Pracy, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Rzeszowie
- Wizyty zawodoznawcze u lokalnych przedsiębiorców
- Współpraca z lokalnymi pracodawcami podczas opracowywania Programu Realizacji Doradztwa Zawodowego

8. Metody pracy doradczej:

- Metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe)-wspólna praca nad rozwiązaniem problemu;
- Drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty;
- Metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzi zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, filmy edukacyjne;
- Gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne;
- Trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty;
- Wykorzystywanie cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego w tym cyfrowych zasobów zamieszczanych na ogólnodostępnych platformach edukacyjnych i stron internetowych , ogólnopolskich baz zawodów i platform komunikacji
- Wykorzystywanie cyfrowych platform komunikacji z uczniami i ich rodzicami
- Inne.

9. Realizacja programu :

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych, uroczystościach, spotkaniach z zaproszonymi gośćmi oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjazdach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkoły ponadpodstawowej i poznawaniem zawodów.

W procesie edukacji tematyka doradztwa, preorientacji i orientacji zawodowej wpisuje się w plan wychowawczy szkoły. Jest ona zarówno na etapie przedszkolnym jak i szkolnym. W edukacji przedszkolnej oraz wczesnoszkolnej poprzez zabawy tematyczne, wycieczki zawodoznawcze, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, zajęcia edukacyjne -

dzieci poznają zawody oraz wzbogacają słownik o terminy związane z pracą zawodową, poznają siebie, uczą się jak się uczyć. W klasach IV – VIII podejmowane będą na różnych przedmiotach i godzinach wychowawczych treści, które w przyszłości pozwolą młodemu człowiekowi dokonać właściwego wyboru.

W klasach I – VI uczniowie poznają siebie (swoje mocne i słabe strony, uzdolnienia) zawody rodziców, sąsiadów, np. na podstawie lektur, rozmów na godzinach wychowawczych, będą uczyć się doceniać każdy zawód, dostrzegać pozytywne i negatywne aspekty różnych profesji. Poznają istniejące zakłady pracy w Wólce Podleśnej i okolicy, przeprowadzają wywiady z rodzicami, sąsiadami, przedstawicielami lokalnego rzemiosła, twórcami ludowymi. Poznają kolejne szczeble edukacji w Polsce, będą uczyć się skutecznej nauki. Zaczną planować swoją ścieżkę kariery edukacyjno – zawodowej.

W klasie VII i VIII uczniowie uczestniczyć będą w zajęciach zgodnie z przyjętym planem z doradztwa zawodowego w wymiarze 10 godzin w skali roku szkolnego.

W klasach IV – VIII realizowana będzie tematyka orientacji i doradztwa zawodowego podczas godzin do dyspozycji wychowawcy. Ponadto uczniowie wezmą udział w spotkaniach z doradcą zawodowym z OHP, spotkaniach z absolwentami, spotkaniach z rodzicami – prezentującymi swoje zawody. Uczniowie klasy VIII uczestniczyć będą w organizowanych w szkołach dniach otwartych. Na korytarzu szkolnym udostępnione zostaną uczniom materiały informacyjne dotyczące oferty szkół ponadpodstawowych. Mogą korzystać z indywidualnych porad, konsultacji pedagoga szkolnego oraz nauczyciela realizującego zajęcia doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII.

Cała społeczność szkolna przez okres dwóch lat uczestniczyć będzie w różnych formach wsparcia w zakresie realizacji doradztwa zawodowego w ramach projektu „Orientuj się”.

10. Przewidywane rezultaty (efekty) i korzyści z realizacji WSDZ:

Dla uczniów i rodziców:

- Dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Poznanie siebie – swoich predyspozycji i ograniczeń, które pomogą w przyszłości w dokonywaniu trafniejszych wyborów edukacyjno – zawodowych.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy oraz aktywności zawodowej uczniów.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia do nauki i pracy.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Przygotowania uczniów do pełnienia różnych ról społecznych.

Dla szkoły:

- Lepsze wyniki edukacyjne uczniów oraz wyniki Sprawdzianu ósmoklasisty.
- Zwiększenie konkurencyjności szkoły.
- Realizowanie przepisów prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego.

Dla środowiska lokalnego:

- Zwiększenie trafności decyzji edukacyjnych uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową.
- Promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

11. Ocena i ewaluacja

Realizacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszania realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystane zostaną do tego techniki ankiety i obserwacji. Ewaluacja pozwala także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

